

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Deber, E. Wenzel
Schulz, Rudolf Koss, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dumnicu, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernas; în
București: Agence Havas, Bu-
coursa de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o soră
garmond pe o colină 8 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagină a 3-a o
soră 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 53)

„Gazeta” iese în săptămânii di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sân 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 289. — Anul LVIII

Brașov, Duminecă, 31 Decembrie v.

1895.

La încheierea anului.

Brașov, 30 Decembrie v.

Când ne-am hotărât, ca cu cele
mai mari jertfe să scotem Gazeta
de Dumineca pentru popor, am voit
să facem un pas hotărâtor pentru a
strânge legăturile cu poporul și a în-
tări ast-fel rândurile noastre; am voit
să contribuim la deșteptarea popo-
rului, făcându-l să-și cunoască bine in-
teresele sale naționale, să se nu re-
tăcască și să se nu fiă amăgit de cei
ce umblă să-l folosescă pentru sco-
pur străine.

C'un cuvânt scopul nostru a
tost să punem o temelie mai tare
frăției și unirei dintre noi, ca să pu-
tem lupta cu succes pentru dreptu-
rile noastre și apărarea vieții noastre
naționale.

Șapte ani se împlinesc mâne,
de când am scos cel dintâiu număr
pentru popor și cu mândria și mul-
țumire putem să privim îndrăgii la
lucrarea noastră și la urmările, ce
le-a avut în direcția dorită de noi.
Esemplul nostru a dat un puternic
indemn diaristice române, de-a pași
pe aceeași cărare și de unde înainte
cu șapte ani nu exista în monarhia
acesta nici un diar românesc, care
se contribuie și la deșteptarea poli-
tică a poporului, de vre-o trei ani
incă avem patru diare de acestea
pentru popor, dintre cari unul în
Bucovina.

S'a și vădut, cum în timpul
acesta tot mai mult a crescut în
sinul poporului nostru interesul pen-
tru cauza națională. Dér ore ținta
de căpetenie, ce am avut'o în ve-
dere când am plecat pe acest drum,
fosta ea ajunsă?

La această întrebare s'ar păre,
că este ușor de răspuns, arătând
mai ales asupra scurtului timp, în
care nu se puteau face minuni, și
totu-și răspunsul este greu.

Nu-i destul să scrii pentru po-
por, ci lucrul de căpetenie este ce
scrii. Ca să fiă bine nutrit poporul,

trebuie să i se dea o hrană spiri-
tuală bună și sănătoasă, — o hrană,
ce-i priesce și ce se potrivește cu
firea și împrejurările lui. Ba mai
mult, ca să producem aceleași re-
sultate față cu una și aceeași țintă
trebuie ca hrana să fiă de aceeași
calitate și să fiă împărțită în aceeași
măsură tuturor.

Este, prin urmare, de lipsă ina-
inte de toate, ca cei ce o împărtesc
să fiă ei între ei pătunși de marele
scop, ce împreună trebuie să-l urmă-
rescă pentru luminarea poporului și
întărirea legăturilor strinse din si-
nul lui.

Cei cari chemați sunt a învăța
pe sătén la fapte bune și folositoare
pentru înaintarea și înflorirea nea-
mului, trebuie, ca mai înainte să fiă
ei între ei pe deplin înțeleși și pă-
trunși de învățăturile și de sfaturile,
ce le dau. Cu un cuvânt, pentru ca
să faci să se nască unire și frăția
în sinul poporului, trebuie ca însu-ți
să crești în sfințenia acestei uniri și
frății și să jertfesci totul pentru ea.

Anul, pe care-l încheiăm, ni-a
adus, pe lângă puține bune, multe
rele, mai multe pôte ca cei premer-
gători. Dér nici un rău, din câte
ne-au ajuns pe noi. Românii asu-
priți, nu pôte fi mai mare, decât
aceia, pe care trebuie să-l deplân-
gem astăzi, vedând, că între frun-
tașii neamului nostru nu este cea
înțelegere frătească, nu domnesce
acea stântă unire, pe care nici por-
țile iadului se nu o pôtă infrânge.

Când însă fruntașii și condu-
cătorii nu se iubesc ei între ei ca
frați adeverați, cum vor pute ei să
dea poporului pildă bună de unire
și frăție? Cum vor pute faptele lor
să sprijinescă marea și generoasă lu-
crare pentru luminarea și deștepta-
rea poporului?

Am avut și în cursul anului
acestui destulă ocaziune să ne con-
vingem, cum cu toate încălcările și
prigonirile dușmane, poporul nostru
a știut să dea probele cele mai fru-

mose și incurajătoare de român-
ism. Ce n'ar face, ce rezultate
strălucite nu s'ar pôte produce în
lupta pentru revendicarea drepturi-
lor cu acest brav popor, când cei
chemați a-l conduce ar înțelege
glasul timpului și ar alerga cu mic
cu mare în ajutorul lui?

Dacă ne lasă vre-o învățătură
anul acesta, plin de mahnire, de
amăgiri și de durere, atunci acesta
este învățătura, ce-a propovădit'o
organul nostru în tot deuna: că nu-
mai în noi și în puterile noastre avem
să căutăm razim și scăpare pentru
viitor.

Acest razim însă îl vom găsi
numai, dacă vom sci să jertfim ori-
ce patimă pe altarul cauzei noastre
sfinte; dacă vom avé înțelepciunea
și tăria, de-a ne da mâna și a pune
umăr la umăr în tot-deuna acolo,
unde trebuie să apărăm un interes
de viață națională.

Tări în credință, că va sosi și
ceasul fericit, care se ne facă să
găsim pe deplin razimul dorit, urmă
fraților noștri Români un: An nou
fericit!

Politica esternă în 1895.

A trecut érași un an. Pe tere-
nul politice esterne aprópe în fiă-
care țară s'au întâmplat în 1895 miș-
cări mai mari și incidente demne
de amintit. Răsvătirii, lupte colo-
niale, crise ministeriale, alegeri agi-
tate; toate acestea le-am vădut trecând
pe dinaintea ochilor noștri, dér ce
e drept incidentele acestea n'au fost
în stare să sguđe pacea europeană
— o pace foarte scump cumpărată.

Intre toate evenimentele politice
întemplate în 1895 pe rotogolul pă-
mântului, s'ar pute numi aprópe cu
tot dreptul cel mai însemnat, *resbe-
lul chinez-japonez* și învingerea, ce a
raportat'o micul și bravul popor ja-
ponez asupra marelui colos chine-
zesc. „*Rassa galbénă*” s'a pus în miș-

care, și ori-ce om pôte ușor prevedé
că acesta rassă în secolii viitori are
să jöce încă un rol foarte însemnat.

În Europa, cestiunea orientală,
care părea a fi amorțit cu totul, iú
ațitată de-odată în miezul verii (Iu-
lie), în urma asasinării lui *Stambu-
lov*, fost ministru-președinte și puter-
nic contrar al politicei rusești în
Bulgaria. Se vorbea de isgonirea din
țără a principelui de Coburg și se asi-
gură, că Rusia érași vrea să pună mâna
pe cărma *Bulgariiei*. Mare neliniște
în urma aceasta. În *Bulgaria* creșcea
mișcarea rusofilă paralel cu cea re-
voluționară, care își pusese cu țintă
liberarea *Macedoniei* de sub jugul
turcesc. Se formară bande de insur-
genți, cari năvăliră *Macedonia*, dér
fură respinse și risipite.

În *România* circulau pe acest
timp faimele cele mai aventuriöse
despre un apropiat răboiu. Dér
atențiunea țării fú îndreptată în cu-
rând asupra întâlnirii regelni *Carol*
cu *Impăratul Francisc Iosif* la *Iși*,
unde, după credința generală, s'a
sigilat apropierea *României* de tripla
alianță. Aceasta credință a fost întâ-
rită și prin declarațiunea ce a fă-
cut'o șeful noului guvern român *d-l*
Sturdza la *Iși* în Octomvre a. c.
privitor la Raporturile cu Austro-
Ungaria.

Cestiunea orientală din nou a ajuns
la ordinea zilei prin *rescularea popo-
rului armenesc*. A curs foarte mult
sânge, puterile europene la aparință
au lucrat în înțelegere pentru ca să
sprijinescă pe guvernul turcesc în
restabilirea ordinei; dér în ascuns
nu mai scie omul ce interese mai sunt
la mijloc, ca *Armenii* să fiă puși în
mișcare, și prin acesta pôte să se
tulbure liniștea și pacea dintre sta-
tele europene. *Revoluția* încă n'a în-
cetat în provinciile turcesci, și nu-
mai viitorul va arăta, că ore fi-va
în stare *Pörta* de-a liniști și a mul-
țumi popórele resculate prin întro-
ducerea de reforme, pe cari le-a
promis.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Amintiri din nóptea de anul nou.

Orologiul din turnul bisericeii
bate 12 ore. Sunetul clopotelor ves-
tesce începutul unui an nou. Stra-
dele, cari de altă dată erau góle pe
timpul acesta, acum sunt pline cu
ómeni. De prin ferestrele deschise
se aud strigate de: „An nou fe-
ricit!”

Fericiți sunt ómenii, cari aș-
téptă anul nou cu o inimă veselă
și plină de speranță, și cari în anul
trecut au fost scutiți de vitregitățile
vieții; și fericiți sunt aceia, din fa-
milia cărora mórtea neindurătoare n'a
răpit pe nici un membru iubit! Ve-
seli pot reprivi aceștia asupra anu-
lui trecut, dér și aceia, cari în
anul trecut au avut de-a se lupta cu
multe necasuri și grijă, sunt veseli,
că s'a finit anul; ei speréză, că noul
an le va aduce mai mult noroc, ca
cel trecut. Măcar de li-s'ar împlini
speranțele lor!

Imi deschiseiu ferestra, ca să
privesc lumea de afară.

În salonul luminat din etagiul
prim al unui imponent edificiu ce sta
față n față cu mine se afla o societate
mare. Acolo locuia un bancher bo-
gat; fiica lui cea mai mică își serba
fidanțarea cu un proprietar nobil.
Un spirit vesel domnia în sălile
splendid decorate. Familia într'adevăr
avea prilej de-a incheia cu veselie
anul vechiu, pentru-că bancherul
putea reprivi cu mulțumire la un
norocos an de câștig împlinit, deóre-
ce crisa trecu fără al sguđui. Fecio-
rul său cel mai mare era înaintat
la rangul de căpitan, al doilea de-
puse cu eminentă un examen de
stat. Fericiții părinți aveau acum
în jurul lor pe toți membrii familiei și
o societate alésă. Cine scie, ce le
va aduce anul viitor, pentru-că „cu
puterile sortii nu poți incheia legă-
tură vecinică, și nenorocirea vine cu
pași repezi!”

În odăița săracăciósă din podul
aceleia, și case pompose ardea în
séra de anul nou o lumină tristă;
era semn, că locuitoarea odăii încă
nu se culcase. Dér nu pentru ca să
încheie cu bucurie anul trecut ve-
ghia ea, căci nu avea nici o cauză,
ca să reprivescă la anul trecut cu
plăcere. Chiar la finea anului îngro-
pase în tăcutul cimitir pe soțul ei
și pe doi fi ai săi.

Tinera femeie șede acum pa-
lidă la patul copilului ei bolnav de
mórte, — cel din urmă, care fi mai
rémase. Ea întră în anul nou cu
inima jalnică și frântă de durere, și
se rógă lui Dumneđeu, ca să i țină
cea din urmă bucată de noroc, ce-i
mai rămăsese din timpuri mai bune.

Numai cu câte-va luni mai ina-
inte se mutase acesta familia, al
cărui părinte era profesor de mu-
sică, cu băieții săi buclăți în odăița
sărăcăciósă. Până acum un soț și
un tată iubitor a știut să păzescă
scumpa sa familie de ori-ce grijă,
de ori-ce supărare.

Améndoué odăițele aveau un
aspect plăcut. Perdele albe decorau
ferestrele, din dărétul cărora erau
aședate flori frumoșe, și în odaia de
locuit cânta plăcut un canar. Era o
vieță neîntrerupt mișcată în această
locuință pacnică a sërmanilor. Din
đori de di până nóptea târđiu ti-
năra mamă lucra neincetat. Cu deo-
sebite înainte sərbătorilor de Cră-
ciun, când sermana femeie pregătise
tot felul de lucruri pentru copii, ea
de multe-ori trebuia să vegheze și
atunci, când alții dej de mult se
odihneau.

În séra de Crăciun fură aprinse
în odaia curată luminile pe pomi-
șorul de Crăciun. Părinții priveau cu
ochi veseli la copii lor, cari săreau
cu nespusă bucurie în jurul pomi-
șorului luminat și încărcat cu mere,
nuți și alte dulceduri. În un castel
măreț nu putea fi mai mare bucu-
riă, decât aci.

Dér în ziua a doua de Cră-
ciun de odată s'a schimbat această
bucurie. Un copil se îmbolnăvisse de

cietatea sodalilor noștri. Vorbirea d-sale este cam de următorul cuprins:

Prea Stim. Public! De un șir de ani societatea sodalilor români are onoare a invita publicul român la aceste conveniri, cari au ajuns adevărate petreceri populare.

Dragostea, cu care a îmbrățișat publicul român convenirile noastre, a încălzit inimile tinerilor meseriași. Din această ei s'au convins, că pornirea lor bună este, că drumul apucat, este drum cinstit. Înouragiat astfel de iubirea d-vostre, ei au pus umăr la umăr, s'au strins din an în an tot mai mulți și astăzi formază o societate compactă de peste 40 membri.

Care este ținta însoțirii lor? Însoțirea lor are de scop dezvoltarea membrilor în toate direcțiunile. Întelnicirile lor sunt o adevărată școală. Aici se indeletnicesc cu cetitul de cărți și diare folositoare, aici învață a se iubi unul pe altul, mai mult, aici învață a-se socoti de frați unul cu altul.

Etă, stim. public, ce direcții promovați Dv. cu sprijinirea convenirilor, ca cea de astăzi. Promovați înaintarea meseriașilor români, acea clasă a soietății noastre, care cu toții datorți suntem a-o ridica. Mii de străini trăesc cu meseriile din sudorea Românilui. Locul acestora trebuie să-l ocupe meseriașii noștri.

Vă mulțămim din inimă pentru dragostea, ce ni-o arătați și vă rugăm să fiți cu îngăduință față de producția noastră. Să luați în considerare greutatea, cu cari trebuie să ne luptăm. — Cu acestea Vă dorim, ca ziua lui Moș Crăciun să o ajungeți la mulți fericiți ani!

După această vorbire, urmată de sgomotoase urări de „să trăească“, încep producțiunea. Corul sodalilor cântă: „Sânta și de libertate“ marș de N. Popovici, și „Hora Severinului“. Amândouă cântările au fost executate foarte bine, mai ales însă asta din urmă a plăcut nespus de mult, așa că corul a fost trebuit cu de-a sila, așa dicând, s'o repeteze. Aplausele nu mai aveau sfârșit.

D-nii C. Voicu și N. Loga s-au distins în dialogul „Tata și fiul“ de I. Mureșianu, care a fost predat cu mult efect, fiind și de-un cuprins foarte potrivit pentru poporul nostru.

Producțiunea a culminat, însă în reprezentarea comediei „Ginerile lui Hagi Petcu“, de V. Alexandri. Deși această piesă e destul de lungă și grea, ea a fost executată de tinerii noștri sodali peste totă așteptarea. Rolurile mai grele le-au avut d-nii G. Furdărea (Hagi Petcu), I. Furnică (Prințul Radu Movilă), N. Grindu (Ștef. Movilă), I. Ardelean (Verdulescu) și d-ra E. Balex (Adela). Ar fi greu de-a spune, cari dintre aceștia au jucat mai bine, căci fii-care și a interpretat rolul în așa mod, că a trebuit să rămânem surprinși de prestațiunile lor. D-nii G. Loga și C. Sibian încă au scut face foarte bine pe Jidanul cămătar. Roluri mai mici au avut d-nii N. Stinghe, G. Căpățină și N. Ardelean, cari de-aseenea au jucat bine. În total, publicul a rămas foarte mulțumit, și pe tinerii diletanți i-a răsplătit cu cele mai animate aplause.

O parte foarte însemnată la buna reușită a acestei producțiuni o are d-l profesor Arsenie Vlaicu, care ca delegat al comitetului Asociațiunii meseriașilor bătrâni, dirigează și supraveghează această societate înfloritoare. D-sale este a se mulțumi și nemerita alegere a pieselor, cari toate au fost foarte potrivite pentru publicul participant.

Dansul s'a început cu „Călușul“ și „Bătuta“, cari au fost dansate de 11 tineri în frumoase costume naționale.

Nu putem încheia, fără de-a nu observa, că la ast-fel de petreceri populare cu caracter cultural-național ar trebui să participe în număr mai mare și membrii inteligenței noastre fruntașe, dela care se așteptă mai mult interes față cu asemenea porniri nobile ale clasei noastre mijlocii.

Producțiuni și petreceri.

Săcele, 29 Decembrie v. 1895.

Stim. D-le Redactor! Sfintele sărbători ale Crăciunului, vestitoare de pace pe pământ și de bunăvoință între oameni, ne aduc zile de veselie și de petrecere, cari sunt de neasemănat folos pentru Români, deoarece mai alinându-i necazurile și suferințele trecute, varsă în sufletul lui neprihănit nouă speranțe, nouă putere de luptă.

O astfel de petrecere românească a arangiat în Cernat corpul învățătoresc din frumoșele Săcele, Marți seara, a doua zi de Crăciun. Nutrind totdeauna o simpatie deosebită față de frații din Săcele, am grațit și eu, însoțit de mai mulți tineri de-ai noștri, să iau parte la această petrecere, care a fost peste așteptare de plăcută.

Pe la orele 7 seara, în prezența unui public neobicit de numeros, atât din inteligența noastră, cât și din popor s'a început printr'un simțit cuvânt de deschidere producțiunea. Fiecare punct al programei a reușit mulțumitor. Partea musicală ș. a. cântările „O ce veste“, „Serenadă“, „Diua a apus“, „Sunt soldat“ și „Hora Plăia“ de G. Dima, ne-a surprins prin succesul neașteptat, și numai laudă pot aduce harnicului cor și dirigentului conscientios.

Declamarea poeziei „Urătura Țiganului“ de Speranță a fost frumos predată, stîrnind mult haz în public. O deosebită dispoziție veselă a produs în public și piesa comică „Arvinte și Pepelea“ de Alecsandri.

Tote persoanele au jucat cu simț și pricepere, îndeosebi d-nii Muntean și A. Popovici.

După eshaurirea programului, urmă o horă veselă și mare—începutul unui dans cât se poate mai animat.

Te simțiai negrațit de bine vedând, cum inteligența română din loc și jur își petrecea atât de frățesce în sinul poporului nostru, credincios neclintit fruntașilor săi, preoților și dascălilor.

În pauză, la masă, s'au ținut mai multe toast, între cari amintesc pe al d-lui

Darin pentru tinerime, al d-lui Scurtu pentru harnicii Săceleni, cari au dat și dau atâți oameni conșcii nemului nostru, al d-lui Magluș pentru muncă, al d-lui Lăpădat pentru bătrâni, al d-lui Moldovan (din România) pentru Ardeleni etc. etc.

După pauză jocul se continuă cu aceeași veselie până 'n zorii, sfârșindu-se cu câteva jocuri naționale și lăsându-ne dragălașe și neuitate amintiri!...

Ritmie.

Tinerimea română din Bășnov invită la balul ce 'l va aranja Duminecă în 31 Decembrie st. v. 1895, în sala „Hotelului mare“. Începutul la 7 ore seara. Pentru comitetul arangiator: *Gheorge Ilie*.

Literatură.

Din esecelenta „Bibliotecă pentru toți“ a lui Carol Müller din Bucuresci au mai apărut următoarele volume: Nr. 26. „Din biografiile oamenilor celebri“ (cu 18 ilustrațiuni admirabile executate). Una din cărțile cele mai necesare tuturor. E singura carte în acest gen, publicată la noi — Nr. 27. „Antichitatea greacă“ de Mahaffy (cu 20. ilustrațiuni), carte care face cunoscute instituțiunile admirabile ale Greciei antice. — Nr. 28, 29, 30, 31, 32, 33. „Operele complete“ ale marelui scriitor român Ioan Crengă. Această minunată operă, publicată în „Biblioteca pentru toți“ este așa de ieftină încât toți Românii vor pute-o ave în biblioteca lor. Ea are darul de a fi veselă și de a pute fi cetită de totă lumea, precum și de copii, pentru care legată în pânză și costând numai 2 lei 50 bani, este cel mai plăcut cadou. Această ediție e în-destrată cu 2 portrete ale autorului. — Nr. 34. „Istorie“ de Ionescu-Gion, una din istoria noastră națională. Acest volum conține și portretul autorului. Nr. 35. „La gura sobei“ (snove și basme) de Dumitru Stănescu (cu portretul autorului). — Nr. 36. „Povești de Crăciun“. Sub presă Werther de Goethe (cu ilustrațiuni). Tote se pot procura și dela librăria N. Ciurcu din Brașov.

În tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov a apărut: „Povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, vierii și pădurii, de Ioan Georgescu. O carte foarte folositoare pentru plugari, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vânzare la tipografia A. Mureșianu în Brașov, și la librăria d-lui Nicolae Ciurcu, Brașov.

Crisa în redacția „Tribunei“.

Lucruri urite să petrec în Sibiu, la „Tribuna“. Pentru cetitorii noștri de Duminecă, cari n'au aflat despre ele, vom schița pe scurt istoricul scandalurilor dela Sibiu, cari au pus în unire pe toți Românii de bine.

Acum două săptămâni, vorbind de un conventicul al redactorilor de atunci ai „Tribunei“ și a prietenilor lor personali, am arătat, că se uneltesce pentru delăturarea presidentului Dr. Rațiu din cauză, că acesta neputându-se înțelege cu proprietarul nominal al „Tribunei“, T. Liviu Albini s'a iscat un conflict care a ajuns și la tribunal și a adus cu sine secestrarea Tribunei din partea D-lui Dr. Rațiu. Această secestrare s'a hotărât în Noemvre a. o. cu consimțământul a 17 dintre 19 membri de față ai comitetului, pe cuvânt, că „Institutul tipografic“ și diarele „Tribuna“ și „Folia poporului“ au fost cumpărate la 1894 dela proprietarul lor de atunci Eugen Brote, de către comitetul partidului național prin președintele său, Dr. Rațiu, și că prin urmare nu pôte dispune altul asupra tipografiei și a foilor, ér d-l Albini n'a voit să recunoscă nici-decum dreptul de dispoziție al d-lui Dr. Rațiu. Ba Albini a susținut chiar, că obligația ce a dat-o d-lui Dr. Rațiu despre o sumă, care corăspunde prețului tipografiei și a diarelor, precum și cautiunii depuse pentru aceste, cu totul 19.500 fl., ar fi fost numai fictivă, ceea-ce e gată să dovedescă chiar și pe cale criminală (!!!)

Despre actul secestrării, ce s'a săvârșit încă la 19 Noemvre a. c., au fost răspândite într'adins faimele cele mai alarmătoare, mai ales prin foile din Bucuresci, al căror ascuțit era îndreptat chiar în contra persoanei d-lui Dr. Rațiu.

În urma acesteia, Dr. Rațiu s'a vădut îndemnat a publica în „Tribuna“ nisece articoli lămuritori pentru publicul român și i-a dat cu mâna sa în tipografiă. Dér cum se spune și în „Tribuna“ de azi, d-l Russu-Șirianu a luat manuscriptul dela culegători, l'a confiscat și a stricat tot ce a fost cules din el. Asemenea s'a întâmplat cu un alt articol, scris de d-l Nicolae Cristea și predat tipografiei de Dr. Rațiu.

Dr. Rațiu, luând la dare de sémă pe editorul Albini și pe Russu-Șirianu, acesta i-a spus nisece vorbe vătămătoare. Pe urmă d-l Rațiu a introdus ca prim-colaborator pe d-l Elie Daianu și a întrebat pe d-l Russu-Șirianu, decă voeșce să se supună dispozițiilor d-sale? Russu-Șirianu a răspuns în cele din urmă într'un ton neouvințios, că nu se supune dispozițiilor d-lui Dr. Rațiu și că nu-l recunoscce. „Un president încă nu-i totul“, dișe Russu-Șirianu, „presidenții se pun și se depun“. — Russu-Șirianu a fost numai decât destituit.

Cu tote acestea Russu-Șirianu în ziua următoare a intrat în redacția, a înjurat pe cei ce erau acolo, și a confiscat posta. În timpul acesta d-l Liviu Albini alery la poliția și se plânse în poțriva a-lui Dr. Rațiu, dicând, că i-a încălcat domiciliul.

veche, — cetea și făcea cruci și mătâni cât ținea slujba, apoi venia dela biserică ată la noi, că era prietin cu tata, și prândia la olaltă și povestia până la vecerne, atunci mergea ér la biserică și de acolo acasă.

Și ținea calea dela el până la noi în sat cel puțin 2 césuri, ba iérna, când era ométul mare, nici în trei césuri nu ajungea; pui de Ciceuan (așa se numiau nómenii, ce-și aveau casele pe câmpul Ciceului), nu coboria pe vremi rele în sat, numai de un necas prea mare, dar Crăiutul să fi plouat plóia de foc, nu lipsia dela biserică. Par' că acum îl ved: uăm mic, alb roșcovan, cu ochi mici verđi, cu păr mare, cu ciórect albi largi, cu opinci, pieptar, suman, cu clopuli cel uns; cu o vorbă să șiu pingălitor, — vi-l'ăș puté pingăli.

Dér pe cât era de bisericos și avut, pe atât era de sgărcit și réu cu căsenii lui. Căsenii lui nu utezau nici să mănec, să se sature de frica lui. Spun ómenii, că femeia lui mergea vara la lucru și-și ducea merinde mălai și brândă ori slănină, dér de dulcele era numai mărturiă, că ea nu uteza a mânca din el, ci mânca mălaiul gol. Vai de ea ar și fost, decă n'ar și dus

de dulcele să-l dee seara în sémă la Crăiutul.

Așa se stinse de fóme biata muiere și rămase Crăiutul cu un copil dela ea, cu Gavrilă. Atunci era Crăiutul om aprópe de 60 de ani, ér Gavrilă un cotăngan de 17—18 ani. Ce să facă acum ei singuri? Cine să le cócă, cine să le spele și facă câte ceva mănecare? Fără muiere în casă-i réu. Dér acum ce să facă? S'ar însura Crăiutul — dér e prea bătrân, ar însura pe Gavrilă — e prea tiner, nu-i scăpat de asentare! Scia Crăiutul bine, că împératul nu s'a slugi cu Gavrilă lui, dér legea-i lege! Ori bun ori réu trebuie să stee la numărș. Decí se însurá Crăiutul, luă o veduvă cât un zid, de l'ar fi putut duce în voia cea bună subșuóră, că el era numai cât o mânășă de pordici pe lângă ea, vorba cântecului:

Lelea cât un grenadir,
Badea cât un moșcotir!

De aci incolo peste Gavrilă veniră zile rele și grele, că deși era meteleu cât ómenii, dar era fricos, se lăsa bătut și de

Craiul, de tată-s'o, și de maștihă-sa. Améndoi îl mánau și-l adunau mai mult flăménd, decát sătul; de ceea ce era în casă și de agonisirea de pe câmp, el nu scia ce se face, era bun bucuros, că are haine în spate și mănecare, rea-bună, cum o căpăta și când o căpăta.

Veni și vremea asentării, dér Grvrilă scăpă fără de-a și luat. Apoi se bolnăvi Craiul, ér Crăița cést nouă vëndú vită după vită și puse banii bine așa, că până muri Craiul, nu mai era códá de vită în ograda lor. După mórtea Craiului își scóse Crăița parte și din moșia, ér Gavrilă se uita cu ochii, dar nu scia ce se întâmplă și cum se întâmplă ceea-ce se întâmplă, — era bun bucuros, că a scăpat de bătăile tată-ne-s'o și se bucura și mai mult când îi spunea maștira, că și ea se duce din Ciceu. Decí o lășă să ia tot ce voi, numai să rămână singur stăpân.

Așa a și rămas, singur stăpân în casa părințescă, că maștiră-sa s'a dat de unde era și tată-s'o era în grópă.

Moșia avea mare, bucatele nu le dase maștihă-sa chiar tote, îi rămase și lui

destule, deci se puse feciorul pe hodină, mánca, durmia, își aduna câte vre-o dóné lemne și omora cea vreme prin vecini și prin pădure după alune, bureți, smeură și mure. Moșia tată a dat'o în parte și-i veniau bucatele și fénul de-a gata. Vedí bine, cei ce țineau moșia, tăți-și înșelau, dér el, o gură singură fiind, tăt avea cu ce trăi și cu ce plăti dările. Vedénd neamurile capul și firea lui Gavrilă, luară iele moșia în parte, și așa trecú vremea vre-o 2—3 ani; el trăia ca un săhastru, dér lipsă nu ducea, nici nebunii nu făcea, nici prădător nu era.

Odată, cine și cine nu, il nebunesce pe Gavrilă ca să se însóre. El nu dișe ba; vinde fén, grâu, cucouruz, își face rénd de bani, se gată ca junii și merge a peți, în Corabia la fata unei veduve seface. cu o ciurdă de copii. Veduva își face de lege așa: drept, că Gavrilă nu dá cele semne de om în totă firea, dér e bogat, are moșia mare, va chivernisi fata mea averea și pot trăi. Așa se gândi și fata, și tocmeala fú gata.

Și luă Gavrilă pe Susana, și ea-i puse casa 'n rénd, și-l ducea cu buna, dóră-dóră l'a băga în brazda botezaților. Până la o

D-l Rațiu a fost ohiămat la poliția, unde însă a dovedit cu acte, că d-sa are drept de-a dispune asupra tipografierei și a foilor. În urma acestei *căpitanul poliției a oprit pe d-l Liviu Albini și Russu-Șirianu de-a mai intra în redacția și la tipografia. Russu-Șirianu a răspuns la acesta intrând în tipografia cu forța, luând toate manuscrisele, sdrobind tot ce a fost cules și aflând pe culegători să lase lucrul.*

Sâmbătă s'au repetat scandalurile. D-l Russu-Șirianu fără veste a intrat printr-o ferăstră în curte și de aici în localul administrației și redacției. Cu o gură nespuse de mare, el amenință pe toți redactorii și-i provoacă să ese îndată afară, că vine poliția și-i scoate „ca pe niște bândiți”, a confiscat din nou scrisorile și diarele, și alergând în curte, striga: „ești afară de aici, că vă aruncăm cu muncitorii”. Apoi a deschis *poarta cu o cheie străină, ca să potă intra d-l Albini. Se instalară în tipografia și se apucară să scotă ei foia.*

Intr'aceea d-l Dr. Rațiu, câștigând un nou act dela judecătoria, s'a prezentat la căpitanul poliției, care apoi a oprit din nou pe d-nii Russu și Albini de-a mai intra la „Institut”. Abia pe la ora 1 s'a putut restabili ordinea în tipografia.

„Tribuna” de astăzi, 30 Decembrie, scrie sub titlul „Erași la judecătoria” următoarele:

Domnul Dr. Ioan Rațiu este citat pe astăzi la 3 ore la judecătoria cercuală din loc.

Citarea ce i-s'a inmanuat dănsului și cătorva martori vorbesc de un *delict polițial de presă* (sajtórendőri kihágás) și amenință, că decă nu se va presenta de bună-voe, va fi escortat.

Procesul acesta este intentat, ce e drept, de către procuratura de aici, dér la arătarea făcută de d-l T. L. Albini.

Sautem informați, că d-l T. Liviu Albini s'a plâns forte pe larg la procurorul de aici, care a luat cu dănsul un protocol și pe baza acestuia a pornit procesul. Domnul Albini se plânge, că Dr. Rațiu s'a amestecat în afacerie sa, că poliția, la cere rea d-sale (L. Albini) a adus hotăriri contradictorii, că Dr. Rațiu a scos „Tribuna” fără ca d-l Albini să fi avut vre o înruire asupra ei.

Scurt, după-ce d-l T. L. Albini, nu s'a putut feri cu poliția, înaintea căreia a dus pe presidentul Dr. Rațiu ca pe un *turbător al păcii casnice* — a recurs la procurorul, ca acesta să-i facă dreptate.

Cine ar fi crezut vre-odata, ca un Român, și încă „tribunist”, să recerce pe procurorul unguresc, această *sinistră figură* a timpurilor noastre, pentru-ca să-i caute dreptul — în contra presidentului partidului național Dr. Ioan Rațiu.

Etă cine duce cestiunea română înaintea procuraturii și a judecătorilor unguresci.

Tot „Tribuna” anunță, că ați, Sâmbătă, avea să se țină pertractarea în cauza secestrării „Institutului tipografic”. Judecătoria de cerc va hotări asupra „escepușnilor” d-lui Albini.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1896 st. v.

se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și prietenii noștri.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	8 franci
pe șase luni	4 „

Abonarea se poate face mai ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre anemie.

„Sângele este motorul principal al vieții”.

Anemia este cunoscută în popor sub numele de *lipsă de sânge*.

Este bine știut, că tot corpul este format din sânge și își are dela sânge mărimea și puterea; de aceea, cine vré să fiă sănătos și să trăească mult, trebuie să aibă un sânge bun și sânge destul.

Acastă bôlă nu constă în impuținărea sêu lipsa totală a sângelui, — (cantitatea sângelui într'un om mare (adult) este dela 8½ până la 12 kilograme), — ci numai că sângele devine mai apăsos și se impuținează globulele roșii ale sângelui. Acastă bôlă este egală cu chlorosa (culori palide bătând în verde), care se mai dice și *Chloro-anemie*; ea este forte răspândită astăzi și atinge etatea fragedă, mai cu osebite fetele tinere (dela 13—20 de ani). Ea atinge pe femei și pe bărbați la diferite etăți, atât din toate clasele societății, la sate cât și în orașe.

În Franția, anemia este nu un-

mai o bôlă, dér chiar o *modă*; această este mai gravă la fetele tinere și la damele din clasa înaltă, cari în ruina sănătății caută a fi palide la față. În vechime ômenii aveau prea mult sânge și forte rar se aușia de bôla anemiei, de aceea medicii de pe acele timpuri întrebunțau forte des lanțeta (lăsau sânge), ér astăzi însă, casuri de lăsare de sânge sunt forte rari, sêu nici decăt.

Bolnavul atins de această bôlă are pielea galbenă, bătând în verde, carnea môle; devine forte nervos, nu se mulțămesc cu nimica, se supără de ori-ce lucru, are dispepsie (greutatea de-a mistui), lipsă de poftă de mâncare, grêtă, respirația grea, amețelă, vijituri în urechi, dureri de cap și une-ori spre sêră are o febră ușoră (friguri).

Causele, cari dau nascere acestei bôle sunt: pierderile mari de sânge, un nutrement neîndestulător sêu de rea calitate, locuință în locuri întunecoșe sêu puțin aerite, oboșelele de diferite naturi, viața neregulată, obiceiul de-a mânca mult și a nu face mișcări pentru a consuma mâncarea, lucrările intelectuale prea multe și neîntrerupte, abuzurile de diferite plăceri nemoderate, veghierele prea mari, — căci este bine știut, că lipsa de somn produce cele mai grave bôle și în cele din urmă omul môle. Despre somn și veghiere vom vorbi într'un număr viitor. Mamele, cari dau copiilor sêu sugă prea mult, cad în această bôlă.

Ca tratament, adecă ca mijlocele de vindecare de această bôlă se recomandă o mâncare hrănitore, locuință sănătoasă și curată, eserciții corporale, precum gimnastică, preâmbări de o oră două, și chiar trei pe zi în aer curat. Sê se incungiere în tot-déuna oboșelele prea mari; se recomandă a duce o viață regulată, bolnavul sê bea vin vechiu bun, bere.

Ca mâncări se recomandă mai mult carne friptă, ouă, lapte și verdețuri; mâncările grase, decă se mistuesc bine, sunt forte folositoare, căci fac pe ômeni mai grași. Vinul și berea luate în timpul mesei sunt bune, căci fac o digestiune (mistuire) mai bună. Rachiul, rumul și alte alcooluri (spirtose) sunt forte vătămătoare și slăbesc corpul, asemenea și acrimile sunt vătămătoare.

Sê se facă fricțiuni sêu spălături pe corp cu vin alb. Sê se facă în tot déuna spălături cu apă rece peste tot corpul în modul următor: se ia un lighean cu apă rece, un cearșaf (lepedeu) curat și gros de pândă de tort de in, se spală cu un burete și apoi se frécă cu cear-

șaful până pielea se face roșie. Aceste spălături se vor face în fiă-care dimineță, ele produc poftă de mâncare, sângele începe a circula mai bine spre piele și animază funcțiunea lui, ér corpul se întăresce contra răceleii.

Asemenea este forte bună la fiă-care două zile câte-o baie de abur la picioare, care ajută forte mult. Aceste băi se prepară astfel: după-ce apa a fiert bine împreună cu flóre de fân, sê se pună într'un vas, după aceea sê se pună d'asupra vasului o scândură, pe care sê și așede omul picioarele, după aceea sê se învălescă picioarele cu o învălitoare grôsă și sê stea o jumătate până la trei sterturi de oră.

De două ori pe săptămână se va îmbrăca pe corp o cămășă, care se va muia în apă sărată, în care sê se pună și flóre de fân; după ce s'a îmbrăcat cu această cămășă, sê se pună în pat și sê se acopere bine.

Este știut, că sângele omului conține fier; în vechime fierul se găsia în mare cantitate în sângele omului, dér astăzi este forte puțin în asemănare cu ce era atunci; abea 45—50 grame de fier. Probă despre cantitatea de fier, ce exista în vechime în om, este următorul cas. Se dice că într'o bôlă grea de care fû atinsă Orfila, medicii sêi Andral și Récamier îi estraseră două palete de sânge, pe care-l deteră lui Brawel spre a-l analiza. Acesta scôse din sânge atât fier, încât putu face din el un inel, ce a fost purtat de Dómna Orfila. Dér astăzi de unde s'ar mai puté scôte atâta fier din sângele unui om, când în totă cantitatea sângelui lui, (8½—12 kilograme) d'abia se află 50 grame de fier?

Prin urmare ca medicament sê se ia fierul sub diferite forme, ca: *fier redus prin hydrogen, lactat de fier etc.*; însă cel mai bun fier și tot-ode odată și cel mai puțin costisitor este *fierul dializat*. Acest fier, în formă de picături, sê se ia câte 10—15 picături în timpul fiă-cărei mese în puțin vin.

Asemenea este forte folositor sê se ia în fiă-care dimineță câte-un ceai (tea) de *Cintaura* (Erythrae Centaurum). Mai este forte folositor a se lua *de două-ori pe zi câte-un gram de praf de cretă sêu tibșir* (Carbonat de calce), adecă un gram dimineța și unul sêră în apă sêu în mâncare. Asemenea va face în fiă-care dimineță câte un *ceai de frunțe de cimbru* (origanum): acest ceai absorbé sângele vechiu, ér sângele nou se îmbunătățește și forméază mult sânge.

vreme au mers lucrurile cum au mers, dér dela o vreme a văduț Susana, că n'are cu cine ținé casă. Că de-l mâna la móră el venea numai cu jumătate fărina acasă. De-l întreba, că ce a făcut cu bucatele, că dóră trebuia să aducă mai multă fărină, el rîdea și-i spunea, că uite cutare și cutare a dîs, că n'are bucate, li-a dat și lor de pomană câte-o cupă două.

De-l trimitea în pădure, după ceva lemne de foc, el nu venia până-l rupea fômea, cu tôte că pădurea era numai peste părâu, la fundul grădinei lor, — și apoi atunci venia dóră cu lemne?—Feri Dómne! El venia acasă cu pui de pasere, ori cu alune, bureți și alte bazaconii. De vindea o clae de fân, — las' că ea trebuia să facă tîrgul — dar Gavrilă ierta jumătate prețul la cei lingșitori. Așa stând lucrurile și vădend, că nu-i chip sê esă cu el la cale, mai fiind și vorbită de lume, că numai Gavrilă Craiului s'a legat de ea, își adună hăinicilele și se duse la mă-sa acasă.

Intemplantărea această atâta supără pe Gavrilă, încât din hăbăuc ce era, înebuni-

de tot. Umbla cu săptămânile prin păduri, numai Dumneșeu îl scia cu ce trăia și ce făcea pe acolo. Nu vorbea cu nime. Ér când nu mai putea de fôme, abătea în sat pe la neamurile, ce-i țineau moșia în parte; care-i da ceva, — bine, care nu, — érá bine, mergea mai departe.

Când a fost de cătră tómnă, par'că se mai limpeși de minte, trasă la casa lui, adună partea din bucate de pe la uómeni, vîndu fênul, și gândiai, că va prinde la minte. Ba merse chiar după nevastă sê și-o aducă acasă. Dér ea nu se învoi. Atunci îl apucă ér supărările. Câte-va zile stătú închis în casă, apoi eși și-și căută doi ômeni, cari sê mîrgă cu el la Bistriță sê-i cumpere haine ca la generari. Veși bine, uómenii îl rideau, dar el numai cu gândul acela umbla, până află pe Vila Sălăgianului și pe Miha-iul Cosmii, cărora le dase câte patru mîrte de grâu curat sê mîrgă cu el la Bistriță sê-i cumpere haine de general. Și s'au dus toți trei pe jos. Pe cale el le povesti tôte pățeniile lui cu tată-so și cu maștehă-sa, cum îl legau și-l băteau pe unde nimereau,

mai ales peste cap. Atunci mi-s'au turburat creerii — dicea bietul Gavrilă, — dar cum voiți îmbrăca căpenegul de general, cum m'oiu limpeși la minte.

El simția, sêracul, că nu-i cu tótă mintea, dar din faptele lui, nu se vedea nici un semn de uám cuminte. El credea, în nebulia lui, că avênd haine de general, va fi cuminte ca generalii și n'a mai fugi nevasta dela el.

Acăsta era ierna. Ajungend în Bistriță, vădură în tîrg Românii de-ai noștri de pe Someș cu glugi lungi de pănură albă, și-i spuseră, că aceia sunt generali. Și el creșu, și cu unul făcură tîrg sê dea lui Gavrilă un rînd de haine ca ale lor. Și omul se învoi, îi sui în sania și i duse la el acasă, unde muierea în două zile cusú lui Gavrilă o păreche de cióreți în creșțiți, un suman alb cu șinóre negre și o glugă albă lungă din grumași până 'n pămînt.

Acum era Gavrilă în apele lui. Veni voies acasă, purta numai hainele acelea, dér la nevastă nu se mai gândi.

Vădend némurile ce-i cu Gavrilă, și cum, se înțeleseră să împartă între ele moșia Craiului, ér pe Gavrilă sê-l țină pe rînd. Așa și făcură, fără al mai întreba de se învoiesce ori ba. Și așa-i până 'n ziua de ađi, némurile lucră moșia, ér el âmbă gol și flămând dela unul la altul; cine se îndură sê-i dea ceva — bine, cine nu — ér bine, numai sê nu-l bată. Dér, după ce-i folosesc moșia, batăr de l'ar omeni, și batăr de nu l'ar bate, da-l bat, sêrmanul și cele de lipsă nu i-le dau.

Acum rar vorbesc cu cine-va, și și atunci — numai păsăresce, rupând vorbele. Când e ceva mai limpede la minte, și-i dá cine-va de pomană vâierându-l, atunci îl auđi dicând: Ce folos a fost tata craiú, decă de mine-i vai! Apoi ride, ride. Vai de zilele lui.

i. p. r.

Tot asemenea mai este bun a se face un ceai în fi-d-care diminețã, de soc (sambucus), pelin (absinth) și emipere; s'eu de cõda calului (Equisetum arvense) și cintaurã s'eu rosmarin, care curãtã sângele și fortificã natura.

S'eu se ia vin de quinquinã câte-un pãharuș dupã mesã.

Acest vin, fiind costisitor la farmaciã, el se põte prepara în casã mai economic în modul urmãtor: S'eu se ia dela farmaciã 60 grame de cõjã de quinquinã galbenã, s'eu se piseze bine și se pune într'o cantitate de 100 grame de spirt s'eu cogniac, apoi se ține 48 ore la luminã și cãldurã într'o sticlã bine astupatã, pe urmã se tõrnã în sticlã cam un litru și 250 grame de vin negru s'eu roșu vechiu și bun, dupã aceea sticla bine astupatã se lasã s'eu stee trei zile la luminã și cãldurã, pe urmã se strãcorã bine și se aședã în sticle bine astupate, din cari se ia câte-un pãharuș tot-d'euina înainte s'eu dupã masã.

Lecul cel mai sigur este, ca bolnavul s'eu petrecã mult în aer curat, și fõrte puțin în casã. Imbrãcãminteã s'eu nu fiã prea caldã și s'eu nu fiã prea strinsã pe corp.

În contra anemiei se recomandã și apele minerale feruginõse și bãile de mare. D'eu este de observat, cã ori cãt ar fi de bun medicamentul luat în contra anemiei, decã nu vor fi bine pãstrate regulile igienice, nici-odatã bolnavul nu-și ajunge scopul dorit; prin urmare regulile igienice trebuiesc pãstrate cu fõrte mare sãnteniiã.

Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA

Afaceri economice.

Multe lucruri are de s'euversit plugarul harnic peste varã, încãt adese ori: „din nopte și face. n'are somn nici pace“, dupã cum se dice și într'un vechiu cãntec românesc; acum însã în iernã, tot põte rãsufla mai ușor, deõre-ce nu are chiar atãta lucru ca vara. Dic anume „chiar atãta“, cãci plugarul harnic și peste iernã își põte afla în economia lui destul lucru, dupã cum se va vedã acẽsta și din cele urmãtoare:

Fiind-cã suntem tocmai la încheierea unui an trecut, așa credem, cã nu va strica, decã ne vom trage puțin s'eu ma cu starea nõstrã economicã. Și acẽsta o putem numi mai așa, decã vom face o socotelã pe hãrtiã ori decã nu scim scrie, atunci mãcar în cap, a tuturor veniturilor și cheltuelilor de pe an, fãcând la sfãrșit și ore-care asemãnare (bilant), ca s'eu vedem, decã mergem înainte cu economia, s'eu mereu înderãt.

Pentru scopul arãtat trebuie prețuitã atãt averea nemiscãtoare (imobilã), precum case, șuri, grajduri, grãdini și pãmenturi, cãt și cea miscãtoare (mobilã): vite, bucate, bani și unelte de economiã. Deși pe la noi mai sunt încã destui plugari, cari nu sciu ceti și scrie, totuși vedem pe mulți cã-și fac o socotelã amẽnunțitã în cap, nu numai despre bucatele și fenu adunat, ci chiar și despre celelalte cheltueli economice.

Asemenea plugari nici nu prea duc apoi lipse, cãci ei sciu cruța tot-d'euina la gura și nu la fundul sacului, cum se dice, dupã cum au unii rãul obicei de-a face. În privința acẽsta în tõte satele romãnesci põti afla pilde vrednice de urmat: cum cutare s'eu cutare plugar, deși în tinerețele lui a fost om s'eu rac, totuși prin muncã și strãda-

niã, apoi prin îngrijirea celor adunate, s'eu a putut ridica la bunãstare și avere.

Dupã-ce plugarul harnic și-a fãcut odatã socotelã despre averea sa, va putã afla, decã are el lipsã și pe viitor de a-și încorda puterile la lucru tot singur, ori cã averea lui e destul de mare și roditoare, pentru ca s'eu-și mai põtã lua pe lângã cei din casã la lucru încã și câte un servitor, servitoare s'eu alți lucrãtori de și.

Când s'eu a gãndit bine la acẽstã întrebare, atunci își mai põtã lua și pe alții ca ajutor în economiã, d'eu va fi bine s'eu nu uite nici-odatã de proverbele vechi: „ochii stãpãnului ingrașã vitele“ și „urmele stãpãnului sunt cel mai prețios gunoii pe o moștã“.

Îndatã ce o economiã nu se mai põtã conduce numai de plugar și de ceialalți concãseni ai lui, ea devine mai complicatã și are mai multe daraveri, are mai mult lucru, d'eu la sfãrșit și mai multã cheltuelã, și decã omul se va lãsa tot în nedejdea servitorilor, odatã se va pomeni numai, cã afacerile economice schiopãtează, ba dau chiar înderãt.

Într'o economiã mai mare, ca și în cele mai mici, lucrul de cãpeteniã este grija bunã și pãstrarea, fãrã de cari nu põti ajunge la nimic. Înzadar se string șoprușii mari de fãn și otavã pentru vite și se încredințã unor servitori fãrã grijã, cãci aceștia îndatã le golesc, dând fãrã cumpãt și mësura la vite, așa încãt de multe-ori ar fi mai mult nutreț pe sub iesle și vite, decãt în iesle, și înzadar se string coșuri mari de bucate și s'eu încredințã la cãte o economã fãrã grijã, cãci acẽsta odatã le risipesce, decã economul însuși nu va scii purta grijã cum se cade de cele adunate.

Nu numai în economiile mai mici, ci chiar și în cele mai mari s'eu a putut auzi în timpul din urmã felurite plãngerii despre mersul afacerilor economice, și anume: parte cã pãmentu n'ar mai produce ca mai de mult, parte cã ar fi multime de date și trebuințe, la cari cei b'eu trãni nici gãndi nu s'eu putut.

Cã pãmentu n'ar mai produce ca mai de mult, acẽsta nu e adevãrat, dupã cum vom arãta mai la vale; cã ar fi mai multe date, erãși nu prea e adevãrat, deõrece pãrinții, moșii și strãmoșii nõstri dedeau mai mult ca noi parte ca dijmã (decimã), adecã din de ce una, din tõte produsele de câmp, parte ca adevãrați iobagi, lucrând cãte douã, patru s'eu chiar tõte zilele din sãptãmãnã în brazda domnului pãmentu; d'eu cã noi cei de astãzi, avem mai multe trebuințe, ca cei b'eu trãni, acesta este un adevãr, care nu se põtã rãsturna cu nimic.

Pentru cercetarea acestui adevãr se intrãm puțin în casa unui plugar, cu stare de mijloc, cum se aflã pe la noi, și s'eu asemãnãm aceea, ce vom aflã în casa lui, cu aceea, ce se aflã în casa unui asemenea plugar înainte cu 50—100 de ani. Deosebirea între atunci și acum va fi fõrte mare. Atunci mai tõte vestimintele se fãceau în casã, bune și trainice, și numai acelea, cari nu se puteau face de loc în casã, se cumpãrau pe bani, erã acum mai tõte vestimintele se cumpãrã de-agata de prin bolte, cari însã nu sunt așa bune și trainice, ca cele vechi.

Pãrinții, moșii și strãmoșii au fost iobagi domnilor pãmentu, d'eu mulți din plugarii nõstri au devenit iobagi mãndriei (luxului), apoi unor venetici, cari când s'eu aședãt prin comunele nõstre, mulți nici ce mânca nu aveau.

Pe timpul iobãgiei nu s'eu prea pomenit, ca cineva, în decurs de

cãți-va ani, numai din rachi și cãte-va m'eu rãntășuri s'eu-și facã stare și avere mai frumoșã și decãt a celui d'eu tãiu plugar din sat, și etã cã acum, ne timpul libertãtii, al sciințelor și luminei, putem vedã pe multe locuri așa ceva.

De unde vine ore acẽsta? Vine de-acolo, cã cei b'eu trãni afarã de lucrul câmpului de peste v'eu rã, și de îngrijirea vitelor și a celorlalte afaceri economice de peste iernã, nu prea cunoscãu și alte petreceri, pe când mulți din plugarii nõstri mai tineri de astãzi, își sciu face petreceri peste petreceri, cari de multe-ori sunt fõrte costisitoare.

Asemenea plugari, se înțelege, nu și prea sparg capul cu socotelã, cã ore cãt cãștigã și cãt cheltuesc ei într'un an. Unii cheltuesc mai mult decãt cãștigã, de aceea mai pe urmã sunt siliți a intra și în datorii, cari cu timpul așa-i ruinãzã de tare, încãt abia-și mai pot t'eu rãi n'eu casul de pe-o și pe alta. Pe unii ca aceștia s'eu lãsam s'eu învețe tot din experiențele, din pãtãniile lor proprii; plugarii harnici însã s'eu se dedea a mai înveța și din pãtãniile altora, ca s'eu se scie feri de ce e rãu și s'eu urmãzã pildelor bune și înțelepte.

I. Georgescu.

Piticii și uriașii.

Între multele curiositãți ale naturii sunt și piticii și uriașii. Piticii sunt omeni de staturã micã a cãror înãlțime este ceva peste un metru. Statura omenilor peste tot este feluritã: sunt omeni înalți, omeni mijlocii și mici. Uneori însã corpul omului trece peste înãlțimea s'eu micimea obișnuitã, și noi numim pe aceia urieși, er pe aceștia pitici. La un milion de omeni se aflã un mic numãr de astfel de excepțiuni.

Învãțatul francez Quetelet a gãsit la un milion de omeni 1186 peste înãlțimea de 191 centimetri, și tot atãția sub 131 cm.; 26 peste 201 cm. și 1 sub 121 cm.; unul peste 211 și unul sub 111 cm.

În regatul Bavariei s'eu a gãsit la un milion 43 pitici de o înãlțime sub 140 cm.; cel mai mic era de 115 cm., apoi de 124, 125, 126, 128 cm., er urieși peste 191 cm. s'eu a gãsit 22.

În America nordicã s'eu aflat 58 mai mari de 201 cm. Cel mai înalt american, de 209 cm., era locotenentul Bushirk, un om curagios, care fãcea marșurile cele mai grele, ca ori-care alt soldat de mãrime obișnuitã. Și pitici au fost și în armata nord-americanã. Astfel unul era de 101 cm., de 24 ani și suporta greutateã militãriei și rãboiului ca și ceialalți.

În Europa s'eu cunoscãt mai mulți pitici; astfel o pãrechie din America: „generalul Mite“ de 16 ani de 82 cm. înãlțime și 6½ kilograme greutate, și „Miss Millie“ de 72 cm. și 6. 6 kg. Pitica „princesã Paulinã“ din Olanda era în anul 1882 de 9 ani, înaltã de 58 cm. și 4 kilograme greutate.

În România se aflã pe cãt scim numai un pitic, cãlugãr la mãnãstirea Tismana (judetul Gorjiu) b'eu trãn peste 70 ani, înalt de 114.5 cm. și este de peste 45 ani cãlugãr (schimonach). „Tãtușul“ Gherasim Cornescu, nãscut în satul Leris, jud. Mehedintșii, este altmintreã bine dezvoltat și destul de robust pentru etatea și constituția lui trupescã. Este cunoscãtor de multe bucurii, pe care le întrebunțãzã ca doftorii la multe bõle și soie sculpta.

Asupra cauzelor creșterii prea mici s'eu prea mari a corpului se scie fõrte puțin. La pitici se întemplã o pedecã în creșcere în timpul copilãriei și corpul rãmãne mic, la alții creșcereã încetãzã din cauza unor bõle. Astfel în tinuturile, unde se aflã „gusașii“ existã pe lângã aceste nenorocite ființe diforme și lipsite de inteligență adeseori și pitici. Familii s'eu popõrã întregi de pitici nu existã.

La unii, corpul este diformat, spatele

și membrele încovoiate s'eu fõrte subțiri. La alții s'eu întemplat turburãri în formațiunea scheletului. Peste tot trebuie s'eu considerãm piticii ca nisce ființe bolnãviciose, nisce copii b'eu trãni, cu puține speranțe de vietã.

Piticii au lipsã relativ de o cantitate mult mai mare de hranã, decãt omeni creșcuți. Creerul lor este bine dezvoltat. Astfel la un pitic de 61 ani (de 94 cm. înãlțime) greutatea creerului era de 1183 grame, adecã aproape ca al unui om normal. De aci urmãzã, cã au și o inteligență spiritualã normalã, pricepere repede, istețime firescã și minte sãntõsã. Adese însã sunt arțãgoși și prepuitori și aplicați spre mãniã, rãutate și gelosii, defecte sufletesci nu numai la omeni gheboși s. es., cari au fost espuși batjocurei și risului lumei, ci chiar și la omeni normali. Cei ce au fost însã tratați cu blãndețe, bunãvoință și prevenire, au o fire bunã, cum s'eu observat la unii pitici cunoscãți în Europa.

Urieșii din contrã, sunt omeni mai înalți ca de 2 metri. Astfel de urieși sunt cunoscãți, de cãtrã omeni de sciință, vr'o 60—70, între cari și împãratul roman Maximin; cel mai înalt a fost de 253 cm. Unii sunt subțiri, cu picioare înalte și cu trunchiu scurt, alții cu trupul gros și puternic și având tõte organele proporționale.

Puterea lor muschiularã este însã neînsemnatã și nu în raport cu mãrimea corpului. Numai muschii dela gurã sunt mai puternici din cauza mulței hrane ce iau în sine. Puterea și energia le lipsesc, sunt greoi, trãndavi, inteligența însã le este normalã, sunt modești și buni la inimã. Cauzele creșterii prea mari a corpului sunt diferite. În cele mai multe casuri este, ca și la pitici, o stare bolnavã a corpului, de aceea nici nu trãesc mult. La mulți õsele sunt slabe, sfãrãmãciose, prea grõse s'eu prea subțiri, curbate s'eu diformate. Unii se dezvoltã regulat pãnã la o etate ore-care, apoi de-odatã incepe o creșcere repede a corpului.

Ast-fel uriașul Toma Husler, pãnã la 9 ani era normal. În urma unei lovituri de cal în obraz, incepã a creșce fõrte tare, mãnca fõrte mult, mai ales grãsimi. La 11 ani era așa de mare încãt trebui s'eu pãrãsescã școlã, neavând loc în bancã, la 12 ani era de 1 m. 90 cm., la 14 ani cãdu și-și rupse șoldul (femurul) și fluierul, însã se vindecã repede. Apoi îi creșcurã õsele capului. Dupã ce încetã a creșce, mãncã puțin. Era diligent și bun. Mișcãrile însã îi produceau greutate. Une-ori se plãngea de dureri de cap. Muri de 25 ani, din cauza lipsei de respirație, cu tõte cã era vesel și bine pãnã în cele din urmã clipe ale vieții. Avea o greutate de 115 chg. și înãlțimea de 227 cm.

La unii urieși, cresc numai unele părți fõrte tare, ast-fel sp. es. o jumãtate a corpului s'eu un membru, un picior s'eu o mãnã s'eu chiar numai un deget.

Peste tot, piticii s'eu urieșii, sunt nisce excepțiuni ale naturii, excepțiuni bolnãviciose și vrednice de compãtimirea nõstrã. („Amicul Tinerimei“).

Vindecarea bețivilor.

În Viena s'eu pornit o mișcare pentru înființarea unui spital deosebit pentru bețivi. În acest spital ar fi s'eu se interneze, în cas de lipsã chiar și cu sila, acei nenorociți, cari sufer de bõla beției. Aci ei vor fi îngrijii pãnã când vor scãpa de îngrozitõrea lor patimã.

Mișcarea acẽsta a fost pornitã de-o reuniune de temperanță, care a dat și dã multã bãtãia de cap Vienesilor cu acẽsta idee admirabilã. Lucru firesc, cã unii sunt în contra pe cuvânt, cã așa ceva ar fi un atentat la libertatea individualã a cetãtenui. Unii ca aceștia se vor fi simțind, de bunã s'eu mã, cu musca pe cãciulã; — s'eu tem, cã-i vor lua și pe ei și-i vor infunda cu de-a sila în spital. De aci vine, cã ei se împotrivesc atãt de mult.

Mult mai puternice sunt însă argumentele, pe temeiul cărora reuniunea amintită cere înființarea spitalului. Intr-o carte publicată acum de curând în cauza acesta se arată, ce folositor ar fi un asemenea spital atât din punct de vedere economic internațional, cât și mai ales din punct de vedere umanitar și social.

Cu date statistice se arată în această carte, că cea mai mare parte dintre nebuni sunt recrutați dintre bețivi, séu din familiile bețivilor. Cei ce au tremuriciu (delirium tremens) decă se închid într'un ast-fel de spital, se vindecă curând, dér în-dată ce es din spital, cad érá-și în patima lor de mai'nainte. Pentru a se vindeca deplin, trebuie sé fiă ținúți în spital un an până în doi, ér după ce au eșit, trebuie sé ducă o vieță regulată.

Pentru a dovedi, cât de primejdiosă este beția pentru societatea omenescă, în cartea din vorbă se arată, că s'a făcut cercetare, cu 12 familii bețive și 12, cari nu sunt bețive. După cercetare sistematică și conștientă s'au făcut următoarele constatări:

Table with 3 columns: s'au născut copii, dintre aceștia au murit în prim. sêp., idioti, diformi (schidóle), epilectici (cu stropșelá), colnavi de nervi, însă ourabili, cu bóla englezescă, au moștenit beția

Acești numerí, díce scriitorul cărții, trebuie sé pună pe gânduri pe orí-ce om și ne provócă sé socotim beția ca o plagă, care privesce nu numai nenorocirea unor ómení, ci și întregii societăți, pe care o amenință cu perire. Sé nu întârziám lecí de a páși la luptă cu totă puterea în contra beției, a acestui dușman periculos al societății omenesci.

Pređicerea timpului.

(Credințe culese din popor).

În numărul de Dumineca trecută am rătăit pređicerea timpului după nor, vânt, ouă etc.

Acum vom aráta și unele din animale mari, mai cu semă rumegátóre, din le căror mișcări încá se prevestesc o schimbare în atmosferă:

Boul, când se uită la cer și în urmă a linge în rêspar, atunci se schimbă vremea; asemenea când dai boii la apă și, upă ce beu apa, se scutură, prevestesc irna ger tare, ér véra vânt.

Porcul, când alérgă de colo până colo iră astêmpăr, prevestesc o schimbare de mp. Asemenea când porcul ámblá cu paie în lemne în gură, pređice un ger mare.

Pisica, când se spală prea mult cu labele, e semn, că se strică vremea; asemenea când stă mai mult culcată pe lângă sobă, prevestesc ger.

Cánele, când va látra séra așa de gába, atunci se schimbă vremea.

Calul, când se tăvălesce, asemenea se strică vremea.

Paséřile, asemenea prevestesc schimbarea timpului. Anume:

Cocoșul, când va cânta séra de vreme se strică vremea.

Stárcul, când stă trist și nemișcat pe marginea bălților, vestescă brumă; ér când este mai neastêmpérat și strigă mult, vestescă plóie.

Páumul, când stă séu se urcă mai sus ca de obicei și tot strigă mereu, vestescă plóie.

Grangurele, când se ridică din trestii pe înálțimi, vestescă plóie.

Ciocárlimul, când face sé se audă o cântare, ce sé nánă cu scárțitura unei pile când ascúți ceva, vestește plóie.

Gásca, când strigă mereu și caută în continu apă pentru a se scálde, asemenea și rața pređice plóie.

Ciocile, când se apropiá o vreme rea, pářesc cu grámada locurile dela șes și

se duc spre pădurile cele mari, séu spre ruine.

Gáina, când stă nemișcată la un loc și își smulge penele cu ciocul, vestescă vreme rea.

Rándunicile, simțind că vine vreme rea, sbórá mai pe jos ca altă-dată și mai cu semă împrejurul turlor (clopotnițelor).

Gheumóia, când scóte un strigát plângétor și resunátor, vestescă vreme rea.

Bușnița, decă cântă, séu strigă când este vremea rea, vestescă un timp frumos; ér din contră, strigând pe timp frumos, vestescă un timp réu.

Brósca verde (brotăcelul), acest mic animal, care se găsește mai mult primăvéra prin păduri, pe garduri și prin liveđi, tráescé isolat și se urcă pe arbori ca sé prindă insectele, ce trec pe lângă el. Stând pe arbori, el scóte țipete particulare, cari vestesc un timp ploios.

Oile, când se tot scutură și alérgă, asemenea când, mánecând, calcă sub picioare fénul, anunță vreme móle.

Románul are încá și un alt cälendar pentru pređicerea timpului, și anume:

Când séra este umedósă, pređice plóie séu vreme norósă; din contră însă, când este uscációsă, pređice timp cálduros.

Când focul și luminarea nu ard bine, pređicé un timp ploios.

Când pisica se pune cu spatele la foc, pređice frig séu ninsóre.

Când ușa, lada, ma-a séu alt-ceva din casă pocnesce, prevestesc o schimbare de timp în réu.

Vrăbiile, când se adună pe garduri și încep a ciripi meren, vestesc un timp réu séu ger tare.

Prof. Dr. Elefterescu.

Glume.

Bine judecat. — „Veđi pe domnul acela, care șede în rëndul al doilea?“ întrebă o tinéřă d-șóřă pe prietina ei în teatru. „Acela e mirele meu. Ce părere îți dai despre el?“

— „Te iubesc?“

— O, nespus de tare!

— Atunci, — e mare nebun.

O predică bine potrivită. Preotul unui institut de corecțiune ținú într'o Duminecă o vorbire arestanților și își începú ast-fel vorbirea sa: „Fórte tare mé bucur, iubiții mei ascultători, că vé vėd în așa număr mare adunați aici“. etc.

MULTE ȘI DE TOATE.

Originea tutunului.

Intr'un proverb arabesc se díce: Mohamed profetul s'a dus odată pe câmp și acolo a aflat un șerpe, care era aprópe înghețat de frig. Profetului îi fú milă de șerpe, l'a luat la sine și l'a încălđit. Când șerpele s'a desmorțit îi díse lui Mohamed: — „Profetul lui Damneđeu, crede-mi că te voui mușca“.

— „Dér pentru-ce?“ întrebă Mohamed.

— „Pentru-că némul téu persecută și stirpește pe al meu“.

— „Dér neamul téu nu se luptă în fiă-care ți cu neamul meu?“ răspunse profetul; „ș'apoi cum poți fi așa de nemulțămitor, și cum poți uita așa iute, că eu te-am scăpat dela móřte?“

— „Pe lumea asta nu este mulțămire“, răspunse șerpele, „și decă eu te cruț acum, atunci séu tu, séu sltul din neamul téu mai iute ori mai târđiu totuși mé va omóri. Jur pe Allah, că te mușc“.

— „Decă tu juri pe Allah, atunci eu nu voesc sé-ți calci juráméntul“, díse profetul și își întinse mâna cátră gura șerpelui.

Șerpele l'a mușcat, dér profetul și-a supt rana cu buzele, și veninul la scúpat jos, și în locul acela unde a picat veninul a rêsărit o plantă, care întrunescé în sine veninul șerpelui și îndurarea profetului.

Copii méșurați.

După legile de păună acum era datina a se méșura numai bagajul ce-l ducea cineva pe tren, ér nu și copii, pe cari îi avea la sine. De aici încolo însă va fi alt-cum. Decă părinții cu băieții lor vor voi sé calétoreșcă pe trenul electric ungar, vor fi datorí ași méșura acasă copii lor, și numai astfel provéđuți cu un atestat dela notar vor puté calétori cu trenul electric. Regulamentul liniei ferate electrice ungare între altele díce: decă copii nu sunt mai înálți ca 1/2 de metru, atunci ei plătesc taxa numai de jumétate.

Își póte ori și cine închipui ce incurcături se vor face; fiă-care conductor va avé la sine méșuri de metri și centimetri, ca sé méșure pe toți băieții mici.

Cum pedepseau mai de mult pe falsificatorii de vin?

În timpurile de demult ómenii nu șociau de glumă, când era vorba de falsificări. Astfel în anul 1706 i s'a tăiat capul falsificátorului de vin Iacob Ehrni, diu Nürnberg, și tot odată gádele i-a vėrsat tot vinul pe jos, în fața publicului.

Ehrni n'a fost numai neguțátor mare de viu, ci și falsificator mare, și el și scrisé despre tema acesta mai multe cărți. Cu ocasiunea decapitării lui, tóte cărțile despre falsificarea vinului au fost arse pe piața orașului.

Óre câtí gáđi ar fi de lipsă în timpul de acum, ca sé decapiteze pe toți falsificatorii de vin, cari tráesc astáđi?

Cele mai mari grădini de pomi.

Cele mai mari grădini de pomi se află în America. În Hudson se află grădina cea mai mare din lume, a cărei posesor e un American cu numele Robert. În acea grădină sunt 24,000 meri, 17,000 peri, 4000 ciresi, 500 pierseci, 200 pruni, 200 meri pădureți, 1600 vițe de viiă, 600 tute de smeura și 200 castani. Într'o grădină a unui proprietar din Georgia se află 125,000 pierseci tomnatici. În Middleton în statul Delavare în grădina proprietarului Schellers, care e de o estensiune de 250 hectare, se află peste 100,000 pierseci. În anul 1873 Schellers a trimes 125,000 coșuri cu pierseci la New-York.

Căendarul septemanei.

IANUAR are 31 zile. GERAR.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor.

Prețurile cerealeor din piața Brașov.

Din 10 Ianuarie st. n. 1896

Table with 3 columns: Mésura séu greut tea, Calitatea, Valuta austr. fl. cr.

Térgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimátorilor a fost la 6 Ian. de 27605 capete, la 7 Ian. au intrat 1092 capete și au eșit 553, rămá-

nénd la 8 Ian. un număr de 28,144 capete.

Se notéză marfa: unгурescă veche. grea dela — cr. până la — cr. marfă unгурescă tineră grea dela 54.— cr. până la 55.— cr., de mijloc dela 51.— cr. până la 52.— cr. ușóřă dela — cr. până la — cr.

Marfă țéránescă grea dela 47.— până la 48.— cr. de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. ușóřă dela 45.— cr. până la 47.— cr.

Marfă sėrbescă, grea dela 49.— cr. până la 50.— cr. Transito, mijlociá grea dela 46.— cr. până la 47.— cr. transito ușóřă dela 45.— cr. până la 46.— cr.

Bursa de Bucureșc

din 4 Ianuarie n. 1896.

Table with 4 columns: Valori, Do. bėndă, Scad. cup., Cu ban gata

S C O M P T U R I :

Table with 4 columns: Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuzeri, Londra, Viena, Paris, Petersburg, Berlin, Belgia, Elveția

Cursul losurilor private

din 8 Ianuarie 1896

Table with 3 columns: Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Innsbruck, Krakau, Laibach, Buda, Paláty, Crucea roșie austr., Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanislaw, Triedita, Waldstein, Sėrbesc, Banca h. ung.

Cursul pietei Brașov.

Din 11 Ianuarie 1896.

Table with 3 columns: Banonote rom. Camp., Argint român. Camp., Napoleon-d'ori Camp., Galbeni, Ruble rusești, Mărci germane, Lire turoesci, Scris. tone. Albina

Domnii abonenți, cari încá nu și-au reînóit abonamentul, sé binevoiescă a-l reînói neamánat, ca sé nu li-se întrerupă regulata espedare a điarului.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil : Gregoriu Maior.

De stat **concesionată**

II. Loteria ungară de clasă

din incidentul esposiției milenare în Budapesta

120,000 losuri cu **45,007** câștiguri împărțite în trei clase cu o premie.

Data tragerii losurilor

Pentru Clasa I:

dela 5 până 8 Februarie 1896.

Pentru Clasa II:

dela 11 până 14 Martie 1896.

Pentru Clasa III:

dela 12 până 28 Maiu 1896.

Prețul losurilor valabile pentru una clasă:

1 los întreg	o jumătate	1/10 parte	1/20 parte
20 fl.	10 fl.	2 fl.	1 fl.

Prețul losurilor întregi valabile pentru toate 3 clase:

1 los întreg	o jumătate	1. a 10 parte	1. a 20 parte
60 fl.	30 fl.	6 fl.	3 fl.

Câștigurile se plătesc în bani gata fără nici un scădământ. Sortirile se îndeplinesc sub controla statului și supravegherea unui notar public reg. Anunțăm planul loteriei și aducem la cunoștință publică, că losuri sunt de vânzare la colectanți designați prin afișe cu prețurile originale de sus.

BUDAPESTA, 24 Decemvre 1895.

Directia losurilor de clasă ungară.

Cel puțin al treilea los câștigă.

NE MAI POMENITE ȘANSE DE CÂȘTIG

oferă de stat concesionata

Cel puțin al treilea los câștigă.

II. LOTERIE DE CLASĂ UNGARĂ

45,007 câștiguri, împărțite în 3 clase cu suma totală de 9,200,000 Coróne.

Cel mai mare câștig în cas favorabil

UN MILION CORÓNE.

Tragerea los. Clasa I:

dela 5 până 9 Februarie 1896.

Tragerea los. Clasa II:

dela 11 până 14 Martie 1896.

Tragerea los. Clasa III:

dela 12 până 28 Maiă 1896.

Planul câștigurilor.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 à	80000 =	80000
1 "	60000 =	60000
1 "	40000 =	40000
1 "	30000 =	30000
1 "	20000 =	20000
1 "	15000 =	15000
1 "	10000 =	10000
2 "	8000 =	16000
8 "	4000 =	32000
10 "	2000 =	20000
13 "	1000 =	13000
100 "	400 =	40000
860 "	200 =	172000
9000 "	80 =	720000
10,000	Suma câștigurilor	1.268,000

Planul câștigurilor.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 à	100000 =	100000
1 "	60000 =	60000
1 "	40000 =	40000
1 "	30000 =	30000
1 "	20000 =	20000
1 "	15000 =	15000
1 "	10000 =	10000
2 "	8000 =	16000
8 "	4000 =	32000
10 "	2000 =	20000
13 "	1000 =	13000
100 "	400 =	40000
860 "	200 =	172000
9000 "	120 =	1080000
11,000	Suma câștigurilor	1.648.000

Planul câștigurilor.

Câștiguri	Coróne	Coróne
1 Premiu	600000 =	600000
1 à	400000 =	400000
1 "	300000 =	300000
1 "	200000 =	200000
1 "	100000 =	100000
2 "	40000 =	80000
2 "	20000 =	40000
5 "	10000 =	50000
10 "	8000 =	80000
34 "	6000 =	204000
100 "	2000 =	200000
200 "	1000 =	200000
2650 "	200 =	530000
22000 "	150 =	3300000
25,007	câștiguri și 1 premiu, total	6.284.000

Din aceste 57 câștiguri principale cel care va eși la urmă câștigă premiul de 600,000 coróne.

Prețul losurilor (valabile pentru I. clasă):

1/1	1/2	1/10	1/20
20.—	10.—	2.—	1.— florini.

Losuri întregi, pentru toate 3 clase:

1/1	1/2	1/10	1/20
60.—	30.—	6.—	3.— florini.

Recomandă și trimite după primirea banilor, ori cu rambursă,

CARL HEINTZE, Budapesta, Szervitatér Nr. 3.

Adresa Telegr.:
Lottoheintze,
Budapest.

Pentru siguranță se trimit losurile în epistole RECOMANDATE. Pe lângă prețul original al losurilor se se trimite pentru porto și lista de tragere 25 kr. — La comanda de losuri întregi 50 cr. pentru porto și 2 liste de tragere. — La tragerea loteriei I Clase ung. au câștigat losuri vândute de mine 400,000, 200,000, 100,000, 80,000, 50 000.

Adresa Telegr.:
Lottoheintze,
Budapest.

Anunțuri
(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscribe, blicării unui anunț mai mult care crește cu cât publicarea administratiunii. In cazul pu- de odată se face scădământ, se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.”

Secțiunea mărfurilor de lânărie:

Doublin-Cheviot 120 cm. lat	per metru	65 cr.
Postavuri de dame calitate foarte bună 120 cm. lat	" "	82 "
Postavuri diagonale 120 cm. lat	" "	fl. 1.— "
Cheviot uni , în toate colorile moderne 120 cm. lat	per metru	fl. 1.20, 1.55, 1.75.
Stofe de modă englezești , cea mai bună calitate 120 cm. lat	per metru	fl. 1.45.
Cheviot Diagonal în toate colorile cele mai noue 120 cm. lat,	" "	1.95.
Kammgarn cordonné (Haute Nouveauté) 120 cm. lat	" "	2.20.
Tricot gouffré moda ultimă 120 ct lat	" "	3.50.
Royal gouffré (noutate parisiacă) 120 ct. lat	" "	2.60.
Noutățile cele mai exchisite în stofe de modă original englezești și franțuzești	per metru	fl. 1.95, 2.20, 2.80, 3, 3.50, 3.75, 3.95, 4.60, 5.50 etc. etc.
Stofe moderne , lățime dublă	per metru	22, 32, 34, 48, 50, 58, 60, 65 cr. etc.
Barchent și Flanel-Cottons , cele mai noue, calitate superioară, per metru		24, 28, 32, 35, 40, 45, 48, 52, 55, 60 cr.

Marele Magazin

D. LESSNER,

**VIENA, VI.,
Mariahilferstrasse
Nr. 81—82,
Souterrain, Parterre, Mezzanin, I. Stock.**

Secțiunea mărfurilor de mătăsărie:

Mătăsărie , calitate bună și desin nou și gust destins	per metru	65, 85, 94, 96 cr.
Stofe curată mătase, splendide , ultima modă	per metru	fl. 1.30.
Mătăsărie, scoțiană modernă	" "	1.10.
Merveilleux glaçe fasone , mătase curată în toate colorile	" "	1.05.
Taffetas mille rayés , mătase curată, execuțiune splendidă	" "	1.75.
Taffetas rayé , mătase curată	" "	2.50.
Taffetas rayé pointu , mătase curată	" "	3.20.
Brocatelle, mătăsărie superioară , desenuri destinate	" "	2.60.
Crepon , curată mătase pentru Blouse, execuțiune elegantă apartă	per metru	fl. 1.50 1.80.
Painches de mătase , original englezesc pentru Jaquette și mantale, fabricatu cel mai bun	per metru	fl. 3.90, 5, 9.50, 13.25 etc.
Peluches de mătase în toate colorile	per metru	fl. 1.10, 1.40.
Catifele în toate culorile	per metru	cr. 60, 98, fl. 1.30, 1.50, 2.30.
Catifele în desenuri splendide	per metru	fl. 1.20, 1.30.
Cord Velvet în toate colorile	per metru	fl. 1.45.

Prețuri și asortiment fără concurență!

Soliditate recunoscută!

9-12

In provincie se trimite la cerere Jurnale ilustrate și caete de mostre foarte bogate.

15 bucați 5 fl. 75 cr.

15 bucați 5 fl. 75 cr.

15 bucați 5 fl. 75 cr.

Adevăr!

Neintrecută și în lumea întreaga mare senzație au făcut **Colectia-Austria**, care constă din 15 bucați bijuterii (argintării) splendide,

numai pentru **5 fl. 75 cr.** un **ciasornic Remontoir de aur fason**, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 ore), mecanism de precisiune și placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt

Incrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-și pierde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, dau în scris o garanție de 3 ani.

- 1 lanț fin de aur imitat,
- 2 nasturi de mangete imitat de aur,
- 1 broșe frumoșe pentru dame,
- 3 nasturi de camășe imitație de aur,
- 1 nastur patent pentru guler,

- 1 ac fin pentru cravate,
- 1 etui pentru ciasornicul de aur fason
- 1 oglindă de busunar, în ramă,
- 1 ac de bluse aur fason
- 2 inele imitat de aur cu briliante similie și rubine.

Tote aceste **15** obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciasornicul de aur fason costă numai **5 fl. 75 cr.**

Trimitere cu rambursă. La cas de neconveniență se restituie banii.

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER,
Viena I. Adlergasse Nr. 12.

866,4—6

Cereți

un catalog de prețuri, care trimite gratis și franco

Brüder Placht

prima fabrică de corde și instrumente muzicale
Schönbach Nr. 379,
lângă Eger (Boemia).

Recomandă oarde și instrumente recunoscut ca cele mai bune, sub garanție. Violine, Arcuri, Concert Cellos, Citarre, Guitarre, Concert Flaută, Concert-Clarinet, Etats de Violină. Rugăm a se adresa către

Brüder Placht,
— Agenți locali se caută. —
Correspondență: nemțesc, boemesc, ru-seste, franțuzește.
84017—21

SALVADENT

Medalie de aur.

(Pulvis antisepticus comp. Popini)

Medalie de aur.

Aprobat de consiliul medical superior civil și de cel militar.

Remediu sigur pentru în-lăturarea durerilor de mă-sele și de dinți stricați, precum și a bólelor de gingii, gură și gât, vindecând chiar nesuferitul miros de gură și guturaiul.

Pentru desinfectarea gu-reii ca toaletă higie-nică, **Salvadentul** în-locuiesce cu tolos toate apele de gură, topid resturile dela mâncare, ce putrezesc și infectează.

Salvadentul se mai pôte întrebuița cu succes și în contra scur-gerilor de urechi și de nas, înlocuind nesuferitul „Iodoform“ în toate ranele și răniurile, ca pansament.

Salvadentul se găsește în toate farmaciile și drogheriile din țară, precum și la inventator.

Adresa poștală : **POPINI, Bucuresci.**

DEPOSITE: în **Viena** la farmacia A. Schmidt, I. Lugeck 3; în **B.-Pesta** la farmacia I. Török.

Cuția 60 cr.

831,11—16

Marea Descoperire a Veacului

ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac

(fără nici o primejdie) în contra **Neputinței**. Vindecarea ane micilor, a Sleiților, etc.

INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIETEI

Administrația **ELIXIRULUI GODINEAU** în **PARIS, 7, r. Saint-Lazare.**
BROȘURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE

Se găsește **ELIXIRUL GODINEAU** și la **BUCUREȘTI**, la **Hle ZA' APITERSOV**, droghist; la **JASI**, la **D.D. Frați XONYA**, farmacia.

la **Galați**: **STALSKI**, farmacist; la **Ploiești**: la **D-nii J. & T. CHRISTESCU**, droghoști; la **Roman**: la **D-nul D. J. WERNER**, farmacist; la **Tulcea**, farmacia la „**MINERVA**.”